

กิจกรรมงานบริหารทางเภสัชกรรมในโรงพยาบาล
ในประเทศไทย

นางสาว ปรีฉัตร ควรสุวรรณ
นางสาว สุภาณี กัตัญญตาจิตต์

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตร์บัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2543

PHARMACEUTICAL CARE PRACTICE
IN HOSPITALS IN THAILAND

MISS PARICHAT KUANSUWAN
MISS SUPHANEK KATANYACHIT

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULLFILMENT
OF THE REQUIREMENT FOR
THE BACHELOR DEGREE OF SCIENCE IN PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY

2000

บทคัดย่อ

กิจกรรมงานบริหารทางเภสัชกรรมในโรงพยาบาลในประเทศไทย

ปริฉัตร วรรณสุวรรณ, สุภาณี กัตัญญตาจิตต์

อาจารย์ที่ปรึกษา: กฤตติกา ตัญญาแสนสุข

ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำสำคัญ: กิจกรรมบริหารทางเภสัชกรรม, โรงพยาบาล, เภสัชกรรมโรงพยาบาล

โครงการพิเศษนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสถานการณ์ปัจจุบันของกิจกรรมบริหารทางเภสัชกรรมที่ดำเนินการในโรงพยาบาลระดับต่าง ๆ ในประเทศไทย และปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่องาน โดยใช้แบบสอบถามจัดส่งทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรมของโรงพยาบาลทั่วประเทศ จำนวน 1,110 ฉบับ ในเดือนกรกฎาคม 2543 มีผู้ตอบกลับ 344 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 30.99 ในจำนวนนี้เป็นโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลเอกชนร้อยละ 78.78, 11.34, 4.07 และ 5.81 ตามลำดับ จากผลการสำรวจพบว่า กิจกรรมที่ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ในโรงพยาบาลทุกระดับคือการติดตามอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา การให้คำแนะนำด้านยาแก่ผู้ป่วย และการให้บริการข้อมูลข่าวสารทางยา ส่วนการประเมินการสั่งใช้ยาและการติดตามผลการรักษาด้วยยา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป ในด้านการผลิตยาปราศจากเชื้อสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายส่วนใหญ่เปิดดำเนินการในระดับโรงพยาบาลศูนย์ กิจกรรมที่เปิดดำเนินการน้อยที่สุดคือการติดตามวัดระดับยาในเลือด สำหรับโรงพยาบาลเอกชนมีงานบริหารทางเภสัชกรรมน้อยมากเมื่อเทียบกับภาครัฐบาล อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่มีโครงการจะเปิดดำเนินการเป็นส่วนใหญ่คือการประเมินการสั่งใช้ยาและการติดตามผลการรักษาด้วยยา ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานบริหารทางเภสัชกรรมที่พบมาก ได้แก่ ขาดบุคลากร เภสัชกรขาดองค์ความรู้และทักษะเฉพาะงานงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควรจากบุคลากรทางการแพทย์ นอกจากนี้ในการสำรวจยังได้วิเคราะห์ถึงรายละเอียดตลอดจนปัญหาของแต่ละกิจกรรมด้วย

การสำรวจนี้ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายเพื่อปรับแผนการพัฒนางานบริหารทางเภสัชกรรมในโรงพยาบาลในประเทศไทยต่อไป และได้ข้อมูลของสถานพยาบาลที่สามารถเป็นแหล่งฝึกเฉพาะงานบริหารทางเภสัชกรรม อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดฝึกอบรมวิชาชีพ

Abstract

Pharmaceutical care practice in hospitals in Thailand

Parichat Kuansuwan, Suphanee Katanyatachit

Project advisor: Krittika Tanyasaensook

Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

Keyword: Pharmaceutical care practice, Hospital, Hospital pharmacy practice

The objectives of this project were to survey pharmaceutical care activities in various hospitals in Thailand and to explore the barriers of operation. Among 1,110 questionnaires mailed to pharmacy directors of hospitals all over the country in July 2000, there were 344 respondents that resulted in response rate of 30.99 %. The respondents consisted of community hospitals, provincial hospitals, regional hospitals and private hospitals as 78.78%, 11.34%, 4.07%, and 5.81% respectively. The activities mostly implemented in all levels of hospitals were Adverse drug reaction monitoring, Patient counseling and Drug information service. Drug use evaluation and Drug therapy monitoring were mostly operated in provincial hospitals and regional hospitals. Aseptic admixture was found implemented mostly in regional hospitals. The least implemented activity in Thailand was Therapeutic drug monitoring. Less pharmaceutical care practice was implemented in private hospitals when comparing with governmental hospitals. However, many hospitals plan to start Drug use evaluation program and Drug therapy monitoring in the near future. The major barriers in developing pharmaceutical care practice were insufficient human resources, lack of specialized pharmacists, limited budget, and less acceptance from healthcare team.

This survey provided information for strategic planning of pharmaceutical care practice development in hospitals in Thailand. It also provided list of pharmaceutical care activity providers which could be preceptors of professional practice course in the future.